

▶ Stamic Quartet

Leoš Janáček
Wolfgang Amadeus Mozart
Franz Schubert

Stamic Quartet

Jindřich Pazdera – violin
Josef Kekula – violin

Jan Pěruška – viola
Vladimír Leixner – cello

Inaugurační koncert **Stamicova kvarteta** se konal 16. září 1985 v pražském Klementinu a již na podzim téhož roku uskutečnil soubor svůj první zahraniční zájezd do Anglie a Irska. Rok na to zvítězilo kvarteto v mezinárodní soutěži v Salcburku pořádané Evropskou rozhlasovou unií (EBU), v roce 1987 získalo výroční cenu Českého spolku pro komorní hudbu.

Dnes patří Stamicovo kvarteto, které hraje ve složení Jindřich Pazdera, Josef Kekula – housle, Jan Pěruška – viola a Vladimír Leixner – violoncello, k renomovaným kvartetním souborům s mezinárodní pověstí. Jejich koncertní kalendář posledních deseti let zahrnuje vystoupení ve všech zemích Evropy, v Japonsku, Indonésii, Tchaj-wanu, Kanadě, Mexiku, USA, Izraeli aj.

Za nahrávku kompletních smyčcových kvartet B. Martinů (1991) a A. Dvořáka (1988) získal soubor ocenění Grand Prix du disque de l'Academie Charles Cros v Paříži.

Stamic Quartet held their inaugural concert on the 16th September, 1985, in Prague's Klementinum, and by the autumn of that year they were already travelling on their first foreign tour to England and Ireland. A year later the ensemble won the International Competition in Salzburg organised by the European Broadcasting Union (EBU), and the following year, they were presented with the annual prize of the Czech Chamber Music Society.

Today, the Stamic Quartet (Jindřich Pazdera, Josef Kekula – violins; Jan Pěruška – viola; Vladimír Leixner – cello) is a leading ensemble enjoying an international reputation.

Their concert calendar for the past ten years has included performances throughout Europe, Japan, Indonesia, Taiwan, Canada, the USA, Mexico, and Israel.

The Quartet is a regular guest of the Prague Spring Festival, where they have performed two series of concerts featuring the complete string quartets of important composers: in 1997, the quartets of Alois Hába, and Jan Klusák in 2001. The ensemble won the Grand Prix du disque de l'Academie Charles Cros in Paris for their recording of the complete string quartets of Bohuslav Martinů (1991) and Antonín Dvořák (1988).

Leoš Janáček:

2. Smyčcový kvartet – „Listy důvěrné“

- I. Andante. Con moto. Allegro
- II. Adagio. Vivace
- III. Moderato. Adagio. Allegro
- IV. Allegro. Andante. Adagio

II. smyčcový kvartet **Listy důvěrné** (původně **Milostné dopisy** a **Listy milostné**) Janáček napsal od 29. ledna do 19. února 1928. Už 13. března pořídil Janáčekův opisovač Jaroslav Kulhánek party a patrně až v průběhu května 1928 začalo novou skladbu studovat Moravské kvarteto. Bezpečně víme, že s Janáčkem kvartetisté zkoušeli třikrát, a to 18. a 25. května a 27. června 1928, vždy v jeho zahradním domečku za Varhanickou školou. Zřejmě až počátkem zkoušek v květnu padlo rozhodnutí, že v kvartetu nebude zastoupena Janáčkem od čtvrté opery **Osud** tak často předepisovaná viola d'amour jako jakýsi symbol touhy a lásky, ale že půjde o tradiční kvartetní obsazení Moravského kvarteta. To tehdy hrálo v sestavě František Kudláček, Josef Jedlička, Josef Trkan a Josef Křenek. Opisovač musel na dodatečné změny reagovat a 13. července 1928 byl datován nový opis, který je v současné době nezvestný. Janáčkova náhlá smrt 12. srpna 1928 uzavřela možnost dalších autorizovaných úprav, změn a konzultací. Moravské kvarteto skladbu uvedlo pro uzavřené obecnstvo u příležitosti Výstavy soudobé kultury v brněnském Besedním domě 7. září 1928. 11. září pak tamtéž následovalo oficiální uvedení díla. V desítiletí od Janáčkovy smrti do smrti jeho manželky Zdenky Janáčkové došlo k několika provedením díla Moravským kvartetem, ale dílo z pietních důvodů vzhledem k paní Janáčkové zůstávalo jako jakýsi milostný deník par excellence nezveřejněno. Až po její smrti mohlo dílo vyjít tiskem. Jaroslav Kulhánek pořídil pro vídeňskou Universal Edition nedatovaný opis, do kterého provedlo Moravské kvarteto (vlastně František Kudláček) řadu oprav a změn červeným inkoustem. Pozdější eventuální xerokopie nebo černobílé fotografie

nemohly tyto změny odlišit od původního Kulhánkova opisu, a proto zůstaly nepovšimnuty. Universal Edition od vydání v důsledku horšící se politické situace v Rakousku ustoupila a František Kudláček s Otakarem Nebuškou dílo vydali v HMUB Praha. Dnes známe prakticky dvě verze, první verzi autografní skici z února 1928 a druhou, která začala vznikat při studiu díla od května 1928 a byla dovršena tiskem v roce 1938. Prvním pokusem uvést verzi s violou d'amour bylo vydání Supraphonu, kdy se ke Kubínovu kvartetu připojil hráč na tento nástroj, John Anthony Calabrese. Text autografní skici jsme tehdy přepsali pro potřeby nahrávky v roce 1998, obě verze vycházejí nyní tiskem v souboru kritického vydání v nakladatelství Editio Bärenreiter Praha. Osobně jsem přesvědčen, že dílo existuje ve dvou podobách – tou první je autografní skica s violou d'amour a s řadou problémů při čtení a luštění partitury, tou druhou je těžko identifikovatelný amalgam vrstvicích se změn od května 1928 do vydání tiskem v roce 1938.

Leoš Janáček:
2nd String quartet – "Intimate letters"

- I. Andante. Con moto. Allegro
- II. Adagio. Vivace
- III. Moderato. Adagio. Allegro
- IV. Allegro. Andante. Adagio

Janáček composed his second string quartet – titled **Listy důvěrné** (Intimate Letters), originally **Milostné dopisy** and then **Listy milostné**, meaning 'Love Letters' in both cases – between 29 January and 19 February 1928. His copyist Kulhánek wrote out the parts on 13 March, but evidently it was not until May that the Moravian Quartet began rehearsing the new piece. We know with certainty that the players rehearsed with Janáček three times, on 18 and 25 May and then on 27 June 1928, each time in his garden cottage behind the Organ School. Evidently it was not decided until rehearsals began in May that the viola d'amour, so often called for by Janáček as a symbol of longing and love starting with his fourth opera, **Osud** (Fate), would not be represented here, but rather the work would be performed by the traditional quartet makeup of the Moravian Quartet. Its members at that time were František Kudláček, Josef Jedlička, Josef Trkan, and Josef Křenek. To reflect changes Kulhánek made a new copy dated 13 July 1928, unfortunately now missing. Janáček's sudden death on 12 August 1928 precluded further consultations and authorized modifications.

The Moravian Quartet performed the work for the first time on 7 September 1928, to a closed audience on the occasion of the Contemporary Culture Exhibition in the Besední dům (Cultural House) in Brno. The official premiere then followed in the same venue on 11 September. In the decade between Janáček's death and the death of his wife Zdenka Janáčková this ensemble performed the quartet several times, but out of respect for Mrs. Janáčková the work – which is a sort of amorous

diary par excellence – remained unpublished. Publication could occur only after her death. Kulhánek made an undated copy for Universal Edition in Vienna, into which the Moravian Quartet (actually František Kudláček) entered many corrections and changes in red ink. In later black-and-white photographs and photocopies these alternations could not be distinguished from Kulhánek's original notation and remained unnoticed. Because of the worsening political situation in Austria Universal Edition decided not to publish the work, and so František Kudláček and Otakar Nebuška published it via the Hudební matice Umělecké besedy (Music Fund of the Arts Society) in Prague.

Today, in effect, we know two versions – the autograph sketch from February 1928 and a second version which began to develop in May 1928 during rehearsals of the work and took definite form upon its publication in 1938. The first attempt to present the version with viola d'amour was in a Supraphon recording in which the Kubín Quartet was joined by viola d'amour player John Anthony Calabrese. We rewrote the text of the autograph sketch for the purposes of a recording in 1998. Both versions are now being published by Editio Bärenreiter Praha as part of the collected critical edition. Personally I am convinced that the quartet exists in two forms – the first being the autograph sketch with viola d'amour, which presents many problems in deciphering the score, and the second being an opaque amalgam of successive layers of changes made between May 1928 and the work's publication in 1938.

Wolfgang Amadeus Mozart:

Kvintet A dur pro klarinet, 2 housle, violu a violoncello, K 581

- I. Allegro
- II. Larghetto
- III. Menuetto
- IV. Allegretto con variazioni

Hudební klasicismus nepřinesl jen nové žánry a hudební formy, ale i nové nástroje a styl jejich použití.

Jeho estetika propaguje individualitu člověka, klade důraz na její vyjádření skrze hlas, samostatnou vokální či instrumentální linii. V instrumentální hudbě je tato tendence patrná v komorním žánru, zvláště u smyčcového kvarteta. Snaha o ještě větší schopnost vyjádření a promítnutí konkrétního výrazu a citu do skladeb, umožnila velký rozvoj také sólových dechových nástrojů, zejména klarinetu.

Kompozice Klarinetového kvintetu A dur, K 581 spadá u Mozarta do stejného období let 1789/90 jako dokončení posledních tří smyčcových kvartet (K 575, 589 a 590) věnovaných Friedrichovi Wilhelmu II. Od předcházející Mozartovy tvorby se liší nejen přístupem ke kompozici, ale i celkovou atmosférou. Vznik díla byl inspirován setkáním a následným přátelstvím s bratry Stadlerovými, vídeňskými klarinetisty a basethornisty. Starší Anton, jemuž je dílo věnováno, byl považován nejen za nejvýraznějšího klarinetistu, ale i novátora, jež se velkou měrou zasloužil o zdokonalení zvukových možností klarinetu vůbec.

Kvintet byl dokončen 29. září 1779 ve Vídni, nejstarším pramenem je tištěná verze z roku 1802. Podle pozdějších výzkumů existuje domněnka, že nakladatel v některých místech znění kvintetu pozměnil. I přes tento fakt, je kvintet mistrovským dílem „pozdního“ Mozarta. Ve spojení dechového nástroje – zejména klarinetu – se smyčcovým kvartetem přináší skladatel díky nové kompoziční

metodě neobvyklé zvukové zážitky a vytváří tím také nový koncertantní sloh podmíněný zejména zvukovou kvalitou díla.

Quasi sólový part klarinetu do jisté míry ovlivnil i strukturu kvintetu. Linie témat první věty dává vyniknout barvě tónu, méně komplikované provedení vychází z klarinetového stylu pasážové hry velkých polohových rozpětí a mistrovskými harmonickými proměnami zejména druhého tématu. Jeho materiál a charakter je v provedení zpracováván a variován všemi nástroji.

Následně Larghetto je jakousi malou ódou na krásu a fantazii. Hlavní part je zde svěřen pouze kantiléně klarinetu, krásný je též dialog obou houslí a klarinetu. Základem třetí věty je Menuet se dvěma odlišnými trii. První v a moll je svěřeno pouze smyčcům, druhé opět vyzdvihuje zvukové a charakterové možnosti klarinetu.

Pro poslední větu Mozart zvolil variační formu na rychlé a veselé téma. V pěti variacích dává zejména vyniknout všem zvukovým možnostem a polohám klarinetu. Poslední část věty v allegrovém tempu naposledy přináší reminiscenci tématu, její **stretta** na samém konci pak tvoří **codu** díla, jednoho z nejniternějších v komorní literatuře.

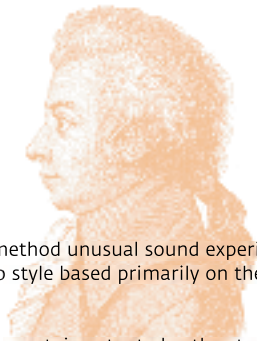
Wolfgang Amadeus Mozart:

Quintet in A Major for clarinet, 2 violins, viola and cello, K 581

- I. Allegro
- II. Larghetto
- III. Menuetto
- IV. Allegretto con variazioni

Besides new genres and forms, Classicism in music also brought out new instruments and techniques of interpretation. The classicist aesthetics exalted the individuality of man and encouraged its expression through the voice, through an individual vocal or instrumental line. In instrumental music, this tendency is best apparent in the chamber genre, especially in the string quartet. The desire for even more realistic translation of a particular expression and sentiment into musical compositions encouraged also the development of wind instruments, especially the clarinet.

Mozart composed his Clarinet Quintet in A Major, K 581, in 1789–90, during the same period when he was finishing his last three string quartets (K 575, 589 a 590) dedicated to Friedrich Wilhelm II. The quintet is different from previous Mozart's output not only in the fundamental approach to composition, but also in the general atmosphere. The inspiring moment for its origin was Mozart's meeting and issuing friendship with the Stadler brothers, Viennese clarinetists and bassett-horn players. Anton, the elder of the two, was recognized as the most remarkable clarinetist of his time, but also as a great innovator who contributed considerably to the broadening and perfection of the sound possibilities of the instrument. The quintet was finished on the 29th September, 1779, in Vienna; the oldest available source is a printed version from 1802. On the basis of a later research it is supposed that the publisher changed the score in several places. Despite that, the quintet remains one of the masterpieces of the "late Mozart". In the combination of a wind instrument – especially the clarinet – and the string quartet, the

composer offers through a new compositional method unusual sound experience and postulates at the same time a new concerto style based primarily on the sound quality of the work.

The quasi solo part of the clarinet influenced to a certain extent also the structure of the whole piece. The line of the themes of the first movement brings forward the colour of the tone; the not too complicated development is based on the clarinet style of passages with a wide range of pitches and positions and is marked by the masterful harmonic changes of the second theme. In the development, its material and character is taken over and varied by all the other instruments. The following Larghetto is a small ode to all beauty and imagination. The canorous leading part is invariably rendered by the clarinet turning at moments in a beautiful dialogue to the two violins.

The third movement is based on a Minuet with three different trios. The first trio in A Minor is entrusted to the strings alone, the second trio again praises the sound and character possibilities of clarinet.

For the last movement Mozart chose the form of variations on a fast and joyful theme. In the five variations he lets all the sound possibilities and pitches of clarinet to come to the fore. The last part of the movement in an allegro tempo brings for one last time the reminiscence of the theme, the **stretto** at the very end constitutes the **coda** of the whole piece, one of the most touching works in chamber-music literature.

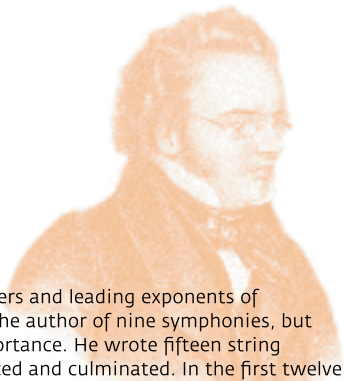
Franz Schubert: Kvartetní věta c moll, D 703

Franz Schubert (1797–1828) byl představitelem a spoluzakladatelem hudebního romantismu. Kromě devíti symfonií je velmi významná i tvorba komorní. Je autorem patnácti smyčcových kvartet, v nichž postupně vyzrál a krystalizoval autorův sloh. V prvních dvanácti, komponovaných v letech 1810–1816, doznívají vlivy vídeňského klasicismu. Kolem roku 1820 však nastává přelom v Schubertově kompoziční metodě, a postupně tak krystalizuje styl nový. V jeho duchu vzniká tak Symfonie C dur „Nedokončená“ a ještě před ní i první a také jediná věta Smyčcového kvartetu c moll.

Skladbu autor odložil po 41. taktu druhé věty a už se k ní nevrátil. Jediná dokončená věta má však takovou hodnotu, že je jako fragment uváděna pod názvem **Kvartetní věta c moll**. Je to jedno z nejdůležitějších a nejoriginálnějších děl Schubertových řešení sonátové formy.

První provedení bylo od Hellmesbergerova kvarteta 1. března 1867.

**Franz Schubert:
Quartet Movement in C minor, D 703**

Franz Schubert (1797–1828) is one of the founders and leading exponents of Romanticism in music. He is best known as the author of nine symphonies, but his chamber music output is of an equal importance. He wrote fifteen string quartets in which his style gradually crystallized and culminated. In the first twelve quartets, composed between 1810 and 1816, we can still hear the resonances of the Viennese Classicism. Around 1820, however, Schubert's compositional method was transformed into the new style. The last Symphony in C Major, known as the "Unfinished Symphony", was already composed in this vein, just like the single finished movement of the C Minor Quartet written only shortly before that. Schubert put the piece aside in the 41st bar of the second movement and never returned to it. The fragment is, nevertheless, of such a high value that it has become part of the standard repertoire as **A Quartet Movement in C Minor**. It is one of the most daring and original examples of Schubert's solution of the sonata form. The work was premiered by the Hellmsberger Quartet on the 1st March, 1867.

Kyoko Kawaguchi – klarinet / clarinet

BÄRENREITER

VYDAVATEL URTEXTOVÝCH EDICÍ HUDBY MOZARTA, SCHUBERTA, JANÁČKA

Souborná kritická vydání hudebních děl pod značkou Bärenreiter Urtext jsou v odborném světě symbolem kvality. Publikace vycházejí z autentické podoby hudebního zápisu a odrážejí nejnovější stav muzikologického bádání. Hodnotnou ediční práci světově uznávaných odborníků podtrhuje i vzhled svazků – klasický design a prvotřídní tiskové zpracování.

PUBLISHER OF THE URTEXT EDITIONS OF MUSIC BY MOZART, SCHUBERT, JANÁČEK

The Bärenreiter Urtext, a series of complete critical editions, is a guarantee of high-quality sheet music based on the authentic form of the musical text and complying with the latest findings in musicological research. The volumes reveal superb materials that are matched with the workmanship and a classical design of high value.

EuroArt Praha je společnost organizující cyklus pravidelných mezinárodních setkání předních komorních souborů a sólistů se Stamicovým kvartetem. Prezентuje komorní díla českých skladatelů a zahraničních autorů hostujících umělců.

Koncerty se konají celoročně v Sále Martinů Lichtenštejnského paláce na Malé Straně v Praze.

Všechny koncerty jsou pořádány pod záštitou Delegace komise Evropské unie, ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy, Parlamentem ČR a Ministerstvem kultury ČR. Partneři festivalu jsou velvyslanectví a kulturní instituty v Praze.

EuroArt Prague is a society mostly focused on organisation a special international meeting of leading chamber music ensembles and chamber soloists with the Stamic Quartet to present the best of Czech and world chamber music for string quartets.

Monthly, from October to June the guests of EuroArt Festival are invited to perform in the prominent Prague music hall – Martinů Hall at Liechtenstein Palace. All concerts are organised under the auspices of the Delegation of the European Union, in co-operation with the Council of the City of Prague, the Parliament of the Czech Republic as well as the Ministry of Culture of the Czech Republic. Festival partners are all Cultural Institutes and Embassies of participating countries.

Nahráno v evangelickém kostele „U Jákovova žebříku” v Kobylisích
Recorded at the Evangelic Church "U Jákovova žebříku" in Kobylisy

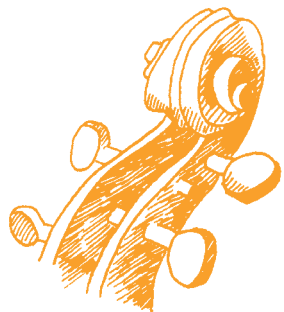

Nahrávka vznikla za laskavé podpory advokátní kanceláře Procházka / Randl / Kubr.

This CD was recorded thanks to the kind support of Procházka / Randl / Kubr, attorneys at law.

PROCHÁZKA / RANDL / KUBR

advokátní kancelář   attorneys at law

Stamic Quartet

Leoš Janáček / Wolfgang Amadeus Mozart / Franz Schubert

Leoš Janáček 24:33

2. Smyčcový kvartet – „Listy důvěrné“
2nd String quartet – "Intimate letters"

- [1] I. Andante. Con moto. Allegro 6:08
- [2] II. Adagio. Vivace 5:30
- [3] III. Moderato. Adagio. Allegro 5:19
- [4] IV. Allegro. Andante. Adagio 7:35

Wolfgang Amadeus Mozart 30:34

Kvintet A dur pro klarinet, 2 housle,
violu a violoncello, K 581
Quintet in A Major for clarinet,
2 violins, viola and cello, K 581

- [5] I. Allegro 9:17
- [6] II. Larghetto 5:13
- [7] III. Menuetto 7:16
- [8] IV. Allegretto con variazioni 8:57

Franz Schubert 9:33

- [9] Kvartetní věta c moll, D 703
Quartet Movement
in C minor, D 703 9:33

Celkový čas / Total time 65:04

Stamic Quartet, Kyoko Kawaguchi

Nahráno

Evangelický kostel v Kobylisích, 2003

Recorded at

Evangelic Church in Kobylisy 2003

Hudební režie / Recording director

Dr. Boris Koblre

Zvuková režie / Recording engineers

Aleš Dvořák

Texty / Commentary

Prof. Miloš Štědroň

Mgr. Markéta Lajnerová

Foto / Photo

Petr Poliak

Grafika / Graphic

Karel Šafář

Design

Filip Blažek, Designiq

EuroArt Praha

Žalovská 122/11, 181 00 Praha 8

Czech Republic

www.euroart.cz

©+© EuroArt Praha 2003